

Utvärdering av handlingsplan för digitalisering

Grundskoleförvaltningen

2024-08-27

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	4
2.2	Definition av digital kompetens	4
3	Resultat	6
3.1	Förstärkningsområde 1: Ökad kvalitet i undervisning för att öka elevernas lärande.....	6
3.1.1	Huvudmannen förväntas.....	6
3.1.2	Skolor och stödavdelningar förväntas	7
3.1.3	Elever förväntas.....	9
3.2	Förstärkningsområde 2: Tydligare ansvar, styrning och ledning för att öka elevernas kunskapsresultat	10
3.2.1	Huvudmannen förväntas.....	10
3.2.2	Skolor och stödavdelningar förväntas	11
3.2.3	Elever förväntas.....	12
3.3	Förstärkningsområde 3: Ökad likvärdighet mellan skolor för att alla elever ska få tillgång till undervisning av hög kvalitet samt kompensera för deras olika förutsättningar.....	13
3.3.1	Huvudmannen förväntas.....	13
3.3.2	Skolor och stödavdelningar förväntas	14
3.3.3	Elever förväntas.....	15
4	Analys och slutsats	16
4.1	Likvärdig användning och tillgång	16
4.2	Tydligare styrning och ledning och digital kompetens	17
4.3	Dokumentation och kommunikation	19
4.4	Utveckling och innovation	20
5	Länkar för vidare läsning	21

1 Sammanfattning

Under våren 2024 har förvaltningens *Handlingsplan för digitalisering* utvärderats. Syftet med utvärderingens resultat är att synliggöra framgångsfaktorer samt följa upp utmaningar för fortsatt systematiskt arbete. Underlaget ska ligga till grund för revidering av handlingsplanen som kommer att genomföras med start hösten 2024.

I verksamheter som bedriver ett systematiskt arbete kring digitalisering har personal som besitter hög digital kompetens och där sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete som får en positiv påverkan på undervisningen. Den digitala kompetensen behöver dock fortsatt öka på alla nivåer i förvaltningen. Förändringstrycket i samhället, när det gäller verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering, ställer krav på digital kompetens och mognad både i nutid och framtid. En chef på en myndighet behöver digital kompetens för att effektivt kunna leda och anpassa verksamheten till den digitala utvecklingen. Digital kompetens är avgörande för att myndigheten ska kunna möta medborgarnas förväntningar på tillgänglighet och service, samt för att bidra till myndighetens övergripande mål och effektivitet i en digitaliserad värld. Specifikt inom skolenheterna behövs kompetensutveckling inom källkritik, netetik samt för det kompensatoriska uppdraget och tillgänglig lärmiljö. Det finns även behov av att utveckla användandet av digitala resurser för kreativt skapande och lärande för en varierad undervisning, såsom till exempel bild-, film-, och musikskapande.

Förvaltningen har utvecklat flera framgångsrika processer för att effektivisera och kvalitetssäkra hantering av digitala resurser men denna hantering av personuppgifter ställer höga krav på kompetens och hantering i förvaltningen. Ett omfattande område där utvärderingen visar på ett behov av kompetens om såväl juridik som informationssäkerhet.

För att nå framgång i en alltmer digitaliserad värld krävs mod, innovation och en hög digital kompetens på alla nivåer. Genom att systematiskt stärka dessa områden ökar möjligheten att möta framtidens utmaningar och skapa en modern, inkluderande och effektiv skola. Samtliga intervjuer och enkäter visar på en förståelse för att arbetet med digitaliseringen i skolan måste fortsätta utvecklas för att rusta våra elever till digitalt kompetenta samhällsmedborgare.

Sammanfattningen ovan är framtagen med hjälp av AI-verktyget Copilot och kvalitetssäkrad av författarna till den här utvärderingen.

2 Inledning

I handlingsplanen för digitalisering i grundskoleförvaltningen preciseras förväntningar på tre nivåer: huvudman, skolor och stödavdelningar samt elever. Resultaten redovisas därför i denna utvärdering på samma sätt. Utvärderingen har gjorts genom observationer, insamling av statistik, enkätundersökningar av personal på stödavdelningar samt intervjuer med skolledning, lärare och elever på ett femtontal skolor i samtliga skolformer samt forskning och beprövad erfarenhet. Syftet med utvärderingen är att synliggöra framgångsfaktorer och utmaningar i arbetet kopplat till digitalisering samt att verka som underlag till en revidering av handlingsplanen som kommer att genomföras under hösten 2024.

2.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige gav i sin budget 2019 skolförvaltningarna uppdrag att ta fram en strategisk plan för digitalisering. Vidare gav grundskolenämnden i uppdrag till avdelningen Digitalisering och Innovation (som idag är uppdelade i enheterna Digitalt lärande och System och process) att ta fram en förvaltningsspecifik handlingsplan baserad på den strategiska planen. Uppdraget var att tydliggöra hur förvaltningens arbete kring digitalisering skulle se ut, både på central och lokal nivå, med utgångspunkt i att rusta våra elever med adekvat digital kompetens. Handlingsplanen gällde fram till 2023 och i denna utvärdering redogörs för hur arbetet sett ut samt vad som har hänt under planens giltighetstid i förvaltningens stöдавdelningar och verksamheter. Som bilaga till handlingsplanen finns också stödmateriel framtaget för skolor och stödenheter att använda sig av kopplat till verksamhetens ordinarie systematiska kvalitetsarbete. Materialet finns tillgängligt på förvaltningens webbplats för digital kompetens.

[Grundskoleförvaltningens handlingsplan](#) har sin utgångspunkt i styrdokumentet; [Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet](#) (giltighetstid fram till 2022), [Strategisk plan för digitalisering inom utbildningsområdet i Göteborgs stad](#) samt läroplanernas skrivningar om adekvat digital kompetens genom undervisningen. Syftet med handlingsplanen var att möta förvaltningens förstärkningsområden genom digitaliseringens möjligheter: att öka kvalitén i undervisningen, främja kunskapsutvecklingen och tydligare ansvar och ledning för att öka elevernas kunskapsresultat samt öka likvärdigheten. Handlingsplanen skulle bidra till ett helhetsperspektiv och en röd tråd i arbetet kring digitalisering i förvaltningen där uppföljning och analys naturligt ska följa verksamhetens årshjul.

2.2 Definition av digital kompetens

EU:s [DigComp](#) (Digital Competence Framework for Citizens) startades 2010 och är ett ramverk för EU:s mål att förbättra digital kompetens i medlemsländerna. Ramverket har utvecklats och ska verka som stöd och vägledande i de politiska beslut som ska fattas kring att utveckla medborgarnas digitala kompetens. Det definierar digital kompetens inom nedan fem områden, under varje område preciseras 21 specifika kompetenser:

Ovan bild visar på EU:s definitionen av digital kompetens. Bilden är hämtad från [EU:s hemsida om ramverket för digital kompetens](#).

Informations- och datakompetens: Kunskap att utifrån informationsbehov, lokalisera och bedöma digital data och innehåll, samt lagra, hantera och organisera den effektivt.

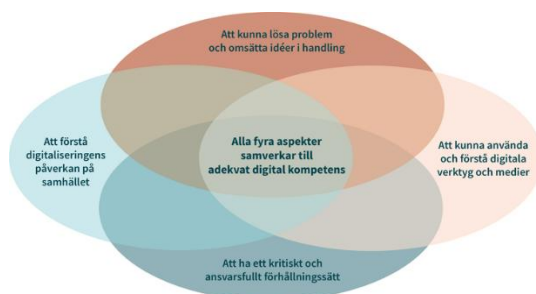
Kommunikation och samarbete: Kunna interagera och samarbeta digitalt med medvetenhet om mångfald samt delta i samhället genom digitala tjänster och hantera sin digitala identitet.

Skapande av digitalt innehåll: Kunna skapa och redigera digitalt innehåll med förståelse kring upphovsrätt och licenser, samt kunna ge tydliga instruktioner till datorsystem.

Säkerhet: Kunskap kring att skydda enheter, innehåll och personuppgifter i digitala miljöer. Värna om fysisk och psykisk hälsa samt social integration genom medveten användning av digital teknik. Beakta miljöpåverkan av teknikanvändning.

Problemlösning: Kunna identifiera behov och problem samt lösa dessa med hjälp av digitala verktyg. Hålla sig uppdaterad och använda digitala verktyg för att förnya processer och produkter.

Skolverket har publicerat [en sammanställning av forskning](#) som definierar digital kompetens. Den betonar att lärarnas kompetens och deras uppfattning om den digitala teknikens värde är avgörande för en framgångsrik digitalisering i skolan. [Skolverket](#) menar även att det är omöjligt att precisera nivåer för digital kompetens i skolan, då den successivt behöver utvecklas utifrån samhällets krav och individernas förutsättningar. Ordet adekvat används för att betona att digital kompetens förändras över tid i takt med teknisk utveckling och nya arbetsområden.

Ovan bild visar på definitionen av adekvat digital kompetens [Bild hämtad från Skolverkets hemsida](#)

3 Resultat

I följande avsnitt summeras information som insamlats. Informationen är även kopplad till forskning och styrdokument som berör området digitalisering i skolverksamhet. Varje del inleds med förväntansområden på respektive nivå utifrån handlingsplanen.

3.1 Förstärkningsområde 1: Ökad kvalitet i undervisning för att öka elevernas lärande

3.1.1 Huvudmannen förväntas

- kontinuerligt erbjuda digitala fortbildningsinsatser som tar sin utgångspunkt i verksamhetens behov för att främja elevernas utveckling i riktning mot utbildningens mål,
- planera långsiktig kompetensförsörjning som erbjuder en modern attraktiv arbetsplats,
- skapa förutsättningar för att utveckla digitalt ledarskap,
- erbjuda tillgång till lättillgängliga publiceringsytor där goda exempel visas,
- skapa förutsättningar för innovationsprojekt i samverkan med andra aktörer och skolförvaltningar samt främja praktisknära forskning med fokus på digital skolutveckling.

Digitaliseringsenheterna har sedan bildandet av grundskoleförvaltningen 2018 erbjudit ett stort utbud av olika fortbildningar och stödinsatser för skolor och stödavdelningar. Insatserna har till exempel handlat om att vägleda kring det strategiska arbetet kopplat till att leda digitalisering, erbjuda kursprogram med centrala kurser varje termin, genomföra lokala utbildningar på skolorna samt ta fram digitalt stöd i form av en [webbplats](#) med information, riktlinjer, inspiration och lektionsmaterial. Samtliga insatser har haft sin utgångspunkt i relevanta styrdokument och har anpassats efter behov och inkomna förfrågningar.

De centrala utbildningarna har antingen genomförts som workshops på plats i förvaltningens lokaler på Gamlestads torg eller genom webinar och de lokala har genomförts på plats på skolorna. Deltagandet på de centrala utbildningarna har under åren varit varierande. Statistik visar att det inledningsvis fanns ett stort intresse med många anmälningar men att intresset under de senaste läsåren har sjunkit och i stället har förfrågningar från rektor kring lokala skraddarsydda utbildningar på skolan ökat. Förfrågningarna har under det senaste året mestadels handlat om utbildning och stöd i lärplattformen samt kompetensutveckling inom AI. Under hösten 2021 arrangerades en digital studiedag med olika inspirationsföreläsningar som var möjliga för all pedagogisk personal att anmäla sig till. Runt 3000 personer deltog och återkopplingen var mycket positiv. Stödavdelningarna har haft en låg efterfrågan på kompetensutveckling och stöd med en liten ökning kring AI under det senaste året.

Förvaltningen påverkades, precis som samhället i stort, kraftigt av pandemin 2020. Såväl huvudman som skolor var tvungna att agera snabbt för en omställning till digital undervisning samt digitala möten och utvecklingssamtal.

Tidigt under våren 2020 upprättades en separat webbplats med stöd och information kopplad till distans- och fjärrundervisning för att skolor och stödavdelningar skulle kunna ställa om sina arbetsformer. I samband med omställningen erbjöds utbildningar för att kunna genomföra digitala lektioner och möten där en stor andel av förvaltningens anställda deltog.

Hösten 2022 infördes en ny lärplattform då Hjärntorget byttes ut till Vklass. Vid implementeringen av Vklass togs en e-learning fram för all skolpersonal. Kurserna tillgängliggjordes i Utbildningsportalen och cirka 70% av förvaltningens pedagogiska personal genomgick utbildningspaketet. En av kurserna var riktade till skolledare där totalt 355 personer deltog. Under hösten erbjöds även webinar för olika fokusgrupper såsom bland annat lärare i fritidshem, anpassad grundskola och skolledare. Efterhand kom förfrågningar från skolledare om att få specifika utbildningar i Vklass för all sin personal. I samband med övergången till Vklass förändrades vissa arbetssätt i de digitala miljöerna. Exempelvis hade material tidigare delats och kommunicerats internt via Hjärntorget, vilket inte fungerade på samma sätt i Vklass. I och med detta behövde nya lokala rutiner upprättas. En större fortbildningsinsats kring att skapa digitala personalrum i Teams genomfördes, där ca 160 skolledare och administratörer deltog.

Under åren har flera innovationsprojekt initierats och drivits av digitaliseringsenheterna. En del har varit framgångsrika och etablerats i ordinarie arbetssätt medan andra har genomförts som enskilda pilotprojekt. Ett av projekten har handlat om att införa robotar som stöd vid undervisning av elever som av olika skäl inte kan delta fysiskt i ordinarie undervisning. Detta projekt är implementerat som ett sätt att arbeta med elever med problematisk skolfrånvaro. Andra digitaliseringsprojekt som *Önska skola*, *Ansökan om skolskjuts*, *Ansökan om tilläggsbelopp för friskolor*, *Korttidstillsyn enligt LSS* har effektiviserat och förbättrat administrativa processer. Flera ärendehanteringssystem, både för verksamheter i förvaltningen och för medborgare, har implementerats. Förvaltningen har också varit tidig med att implementera digital myndighetspost för massutskick av information till vårdnadshavare.

Senare tidens AI-utveckling har påverkat såväl förvaltningen som samhället i stort. För att fånga upp, bevaka och driva frågor kring AI och skola formade förvaltningen en AI-grupp under hösten 2023. Initialt har fokus varit att omvärldsbevaka, samverka och identifiera behov. Mindre projekt har initierats, till exempel att testa en språkagent i undervisningen kopplat till AI samt att genomföra behovsworkshops där förvaltningens olika avdelningar varit involverade. Det har även genomförts en bred kompetensutvecklingsinsats på alla nivåer i förvaltningen, vilken kommer att intensifieras under hösten 2024.

3.1.2 Skolor och stödavdelningar förväntas

- ha adekvat digital kompetens kopplat till sitt uppdrag,
- delta i de kompetenshöjande insatser som krävs för att professionellt kunna utföra arbetsuppgifter samt dela med sig av kunskap för att utveckla verksamheten,
- ge eleven adekvat digital kompetens i enlighet med läroplan,
- ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information,

- i arbetet med normer och värden, uppmärksamma och ha metoder för nätetik och aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling.

Samtliga intervjuade är eniga om vikten av att elever utvecklar digital kompetens genom undervisningen för att rustas som samhällsmedborgare. De anser att det är viktigt att satsa på fortbildning för att öka den digitala kompetensen och att utmaningarna är att få tid avsatt, då det inte alltid prioriteras på gemensamma kompetensutvecklingsdagar. I enkäter framgår även att stödavdelningar upplever en variation i sin digitala kompetens och att det finns ett stort utvecklingsbehov.

Flertalet skolor har under åren använt utbudet av stöd- och inspirationsmaterial på webbplatsen samt utbildningar. I intervjuer framgår dock att skolor och stödavdelningar inte helt känner till vilket stöd digitaliseringsenheterna kan erbjuda.

Intervjuer och enkätsvar visar att bara ett fåtal av skolor och stödenheter har en tydlig riktning och plan i det långsiktiga arbetet med att utveckla personalens digitala kompetens. Ofta är det upp till den enskilda medarbetaren att söka upp och önska kompetensutveckling. Ett fåtal lärare uttrycker att de känner sig tillfredsställda med tillgången på utbildning medan flertalet efterfrågar mer strukturerade och riktade insatser där området digitalisering bör prioriteras. Några få skolor och stödavdelningar har upprättade kompetensutvecklingsplaner som definierar utvecklingssteg för personalen och ytterst få chefer ställer krav på sin personal att de ska genomgå en specifik utbildning kopplat till digitalisering. Digital kompetens tas generellt inte heller upp på medarbetarsamtal. En del skolor har professionsutvecklingsgrupper för digitalisering som arbetar strategiskt med att inspirera och utveckla användningen av digitala verktyg i undervisningen. Dessa grupper anordnar lokala lärarmöten där de delar med sig av goda erfarenheter för att främja kollegialt lärande.

I anpassade grundskolor identifieras en utmaning med hög personalomsättning och varierande nivå av digital kompetens vilket gör det svårt att få till ett långsiktigt arbete kring digitalisering. De anpassade grundskolorna efterfrågar att förvaltningen ska erbjuda ett mer specifikt stöd kopplat till aktuell forskning och material från SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten) för elevernas individuella behov.

I den lokala planen mot diskriminering och kränkande behandling har några skolor lyft in det digitala perspektivet. Där hanteras etik på nätet och i sociala medier. En skola lyfter i intervjun fram att de har ett gediget lokalt arbete där lärare kontinuerligt arbetar med dessa frågor och ett fåtal skolor har temaveckor med särskilt fokus på nätetik och källkritik. En stor del av lärarna ger dock uttryck för en osäkerhet att hantera värdegrundsfrågor och nätetik kopplat till sociala medier. De menar att det tar stor tid i anspråk att reda ut konflikter och missförstånd som uppstått när eleverna vistas på sociala medier på sin fritid. I systemet DF Respons registrerar skolorna kränkningsanmälningar. Där framgår att kränkningar i förvaltningen som rör sociala medier ligger på strax över 2% varje år. I statistik från Friends och Statens medieråd visar siffrorna dock att över 20% av alla elever i årskurs 3-9 har varit utsatt för någon form av nätmobbing under det senaste året.

(<https://friends.se/kunskapsbanken/fakta/vad-ar-natmobbing/>)

Efterfrågan på stöd och utbildning inom området källkritik och källtillit har kraftigt minskat de senaste åren trots att ämnet uppmärksammats av bland annat Skolinspektionen. Lärare ger uttryck för en osäkerhet kring att angripa frågan kopplat till att exempelvis granska webbsidor, deep fake, AI och sociala medier. Myndigheten för digital förvaltning (Digg) och Skolinspektionen betonar att det finns utrymme för förbättring i skolans förmåga att ge eleverna digital kompetens, särskilt när det gäller att undervisa yngre elever i källkritik. [Perspektiv på digitalisering - digital kompetens | Digg](#) och [Skolor behöver stärka arbetet med att ge eleverna ett källkritiskt förhållningssätt \(skolinspektionen.se\)](#)

I samtal med lärare framkom att de upplever det nationella politiska läget kring digitalisering i skolan ("Från skärm till pärm") som problematisk då de ser att de digitala verktygen ofta är en förstärkt resurs i undervisningen för olika elevers förutsättningar och behov. Framför allt i anpassad grundskola där det ges uttryck för att de digitala verktygen gör stor skillnad för eleverna och att digitaliseringen bör användas och anpassas efter elevernas olika förutsättningar för att säkerställa inkludering.

Lärare vittnar om att digitaliseringen i skolan präglas av en dubbelhet då den öppnar möjligheter för att utveckla och anpassa undervisningen och samtidigt utmanar genom distraktioner som kan uppstå när eleverna har en digital enhet i klassrummet. En lärare menar att det handlar om att använda dem på rätt sätt och att eleverna behöver träna sin förmåga att använda såväl ordbehandlingsprogram som internet tillsammans med analoga källor för informationsinhämtning. Forskning påvisar behovet av att undervisa i digital läsning. Det handlar om att eleverna behöver öva både analog och digital läsning för att vara rustade för ett digitalt samhälle [Hur kan forskningslitteracitet nyansera förståelsen av debatten om digitalt läsande? – TIMDA](#).

Utvecklingen av AI-tekniken har påverkat diskussionen om AI i skolan. [Skolverket har tagit fram rekommendationer](#) för användning av AI-chattar i undervisningen och det finns en stor nyfikenhet kring detta från såväl centralt håll som i skolornas lärarkår och bland elever. Användningen av AI-chattar är hög hos äldre elever och en stor del av personal på skolor och avdelningar har testat. Samtidigt som det finns en nyfikenhet råder även osäkerhet kring användning av AI-tjänster, vilket medför en stor efterfrågan av kompetensutveckling hos skolor och stödavdelningar. All personal i förvaltningen har tillgång till godkända AI-chattar och lärare uttrycker även explicit ett behov av godkända AI-tjänster för elever.

3.1.3 Elever förväntas

- få förståelse för digitaliseringens påverkan på samhället,
- använda och förstå digitala verktyg och medier,
- utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information,
- få lösa problem och omsätta idéer i handling med hjälp av digitala verktyg.

Generellt framgår under intervjuerna att eleverna upplever en stor variation i sina lärares digitala kompetens. På en skola uppger eleverna att majoriteten av lärarna besitter stor kunskap och på en annan upplever eleverna att lärarna

skulle behöva öka sin digitala kompetens. Majoriteten av eleverna ger uttryck för att de digitala verktygen mestadels används vid bearbetning av textmaterial, framför allt i de äldre årskurserna. Hur verktygen används hänger till stor del på lärarens intresse och kunskap.

Under intervjuerna identifierades att det finns ett behov av att utveckla undervisningen i källkritik och källtillit så att den ligger i fas med den snabba utveckling som sker i samhället. En stor del av informationsinhämtningen sker via internet och eleverna vittnar om att undervisningen kring källkritik många gånger handlar om att identifiera säkra källor utifrån ett traditionellt arbetssätt. Eleverna på en skola berättar om deras arbete med normer och värden på nätet med återkommande aktiviteter under året. På en annan skola nämner eleverna att det brukar vara vissa temaveckor kring källkritik och att man främst arbetar med säkra källor på nätet i SO-ämnena. Eleverna ger även uttryck för att undervisning med digitala verktyg i kreativt skapande, såsom bild- film- och ljudskapande samt programmering, ofta saknas. På enstaka skolor har eleverna arbetat med AI och språkmodeller.

3.2 Förstärkningsområde 2: Tydligare ansvar, styrning och ledning för att öka elevernas kunskapsresultat

3.2.1 Huvudmannen förväntas

- säkerställa ett systematiskt kvalitetsarbete av god kvalitet och likvärdighet där digitalisering är en naturlig del i verksamheten,
- analysera och visualisera tillgänglig digital data för planering, uppföljning och prioritering,
- bistå med specialistkompetens inom juridik, informationssäkerhet och process- och informationsförvaltning.

När handlingsplanen upprättades genomfördes en workshop med förvaltningsledningen. Syftet var att implementera planen genom att tydliggöra uppdrag, roller och ansvar samt synliggöra mål för att få digitalisering som en naturlig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Dock framgår i intervjuer och enkäter att handlingsplanen inte är känd för många skolor eller stödadavdelningar.

Rektors ledarskap är centralt för att driva skolutveckling kopplat till digitalisering ([Så kan rektorer leda det komplexa arbetet med skolans digitalisering - Skolverket](#)). Det framkommer i intervjuerna att rektorer ger uttryck för att det är utmanande att navigera och dokumentera i flera olika digitala system inom förvaltningen. Utvärderingen visar på att digital kompetens behöver stärkas på alla nivåer, däribland även på styrnivå kring IT-system och digitalisering för att ta ett samlat grepp och kunna fatta strategiska beslut.

En genomlysning av statistik i Vklass visar att lärplattformen är implementerad. Detta innebär att skolorna använder de olika modulerna i stor utsträckning för pedagogisk dokumentation, såsom närvarohantering, planering samt elevresultat. Den utökade modulen kring dokumentation av särskilt stöd och åtgärdsprogram i Vklass är dock inte fullt ut implementerad. Förvaltningen har

sedan implementeringens start erbjudit och tillgängliggjort stöd för skolor i form av handledning, utbildning och stödmaterial i hur man kan använda Vklass som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

2021 implementerades ett nytt elevadministrativt system IST-administration som också är källsystem till Vklass där data om elever, vårdnadshavare, lärare, klasser och undervisningsgrupper går via integration från IST till lärplattformen. Implementeringen har medfört utmaningar där bland annat skoladministratörer har gett uttryck för en större arbetsbörda och behov av mycket utbildning och stöd. Samtliga intervjuade upplever en problematik i att det är många digitala system att navigera i, vilket kräver tid och kompetent personal.

I projektet DIF (digital informationsförvaltning) lades en grund för grundskoleförvaltningens datalager och visualisering av data i verktyget QlikSense. I verktyget kan både huvudman och skola göra analyser av till exempel kunskapsresultat genom att jämföra data mellan olika områden och nivåer. Förvaltningen har också utvecklat en visualiseringstjänst som vänder sig till vårdnadshavare som ska önska skola för sitt barn. Parallellt med de stora projekten har fler verksamhetsspecifika system för att stödja och kvalitetssäkra olika administrativa processer implementerats.

Digitaliseringsenheterna har varit delaktiga i förvaltningens arbete med att ta fram en dokumenthanteringsplan för att underlätta för verksamheterna att följa lagrings- och gallringsrutiner samt en anvisning för dataskyddsorganisation för Göteborgs stad. Dock har det framkommit att det saknas kompetens och resurser för arbetet inom juridik och informationssäkerhet kopplat till digitalisering i förvaltningen.

I [Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning](#) anges att respektive förvaltning ska upprätta en plan med insatser som ska genomföras och effekter som ska uppnås utifrån beslutade mål. Framtagande av plan är under arbete där nyttor, kostnader och verksamhetspåverkan samlas för de olika digitaliseringsuppdragen. Förvaltningen har även tagit fram en process för att omhänderta nya digitala utvecklingsinitiativ och idéer.

3.2.2 Skolor och stöдавdelningar förväntas

- använda digitaliseringens möjligheter för administrativt arbete och kommunikation,
- strategiskt planera för digital utveckling och kompetens, kontinuerligt på ledningsmöten, möten med personal och vid medarbetarsamtal,
- dokumentera elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplaner och kunskapskrav,
- ha samverkan och fortlöpande dialog med vårdnadshavare kring deras barns/elevens trivsel, utveckling och lärande med stöd av digitala verktyg, exempelvis IUP och närvaro.

Ett fåtal enheter och skolor har använt handlingsplanen som stöd för utvecklingsarbetet med att höja den digitala kompetensen, uppföra lokala planer eller för att följa upp arbetet. En översyn av skolornas verksamhetsplaner visar att få skolor har lyft in digitaliseringsperspektivet i sina mål och aktiviteter.

På de ställen det förekommer har aktiviteterna främst handlat om att implementera och befästa rutiner i lärplattformen.

Intervjuer visar att de skolor som har lyft in digitaliseringsperspektivet i sitt systematiska kvalitetsarbete har personal med hög digital kompetens. Här använder skolledare, personal och elever digitala verktyg i sin praktik. På många skolor saknas tydliga kompetensutvecklingsplaner för digital kompetens och ett fåtal nämner att digitalisering finns med som en punkt på medarbetarsamtalet. Några chefer använder checklistor där nyanställd personal får information om vilka digitala kompetenser som är nödvändiga att behärska. På en del skolor genomförs klassrumsbesök där rektor deltar och följer upp undervisningen. Merparten av skolor saknar även en tydlig plan för kommunikation samt tydliga rutiner för hantering av olika typer av dokument, till exempel lokala planer och arbetsmaterial.

Även flertalet stöдавdelningar saknar en utvecklingsplan för digitaliseringsarbetet och det finns ett behov av att definiera lägstanivån i digital kompetens. Personalen uppger att deras nästa steg i digitaliseringsarbetet ofta handlar om fortbildning i nya system och verktyg. Stöдавdelningar, främst de som inte känt till handlingsplanen sedan tidigare, ger uttryck för att de önskar få information om handlingsplanen på arbetsplatsträffar eller liknande.

Lärarna använder Vklass för administrativt arbete vid närvaroregistrering, schema, dokumentation av utvecklingssamtal och som informationskanal till vårdnadshavare. Uppgifter och lektionsmaterial distribueras oftast via Google Classroom till eleverna och används främst från årskurs 4 och uppåt. I Vklass har en organisationsrapport tagits fram som påvisar att Vklass är implementerad i verksamheterna. Det finns dock fortsatt enstaka skolor som inte fullt ut följer de beslutade processerna för användning. Alla har inte klara rutiner för arbetet och det finns brister i kunskaper om hur exempelvis en IUP (individuell utvecklingsplan) bör utformas. Flera uttrycker också att systemet i sig inte ger tillräckligt stöd i processerna. Digitaliseringsenheterna har utformat en process för support till skolor och stöдавdelningar kring digitaliseringsfrågor som rör till exempel lärplattformen, digitala verktyg eller tjänster.

3.2.3 Elever förväntas

- ta del av resultat i lärplattformen och utveckla förmågan att själv bedöma sina egna arbetsprestationer,
- ta del av schemaplanering och närvaro,
- ta aktiv del i planering, genomförande och utvärdering av lektioner och arbetsområden.

Eleverna berättar i intervjuerna att de använder Vklass för att se schema, dokumentation av utvecklingssamtal och bedömning av kunskaper. Återkoppling på arbeten genom formativ bedömning från läraren, visas via Google Classroom där också elevernas uppgifter finns utifrån lärarens planering, främst för åk 4-9. Statistik som har tagits fram visar på att Classroom används som det digitala klassrummet i stor utsträckning på majoriteten av skolorna.

På frågan om eleverna upplever att de har inflytande och får vara delaktiga i arbetet med digitala verktyg svarar de att de i enstaka fall kan få välja mellan olika alternativ av digitala redovisningsmetoder. Oftast handlar det om att visa

sina kunskaper genom textbearbetning i ordbehandlingsprogram. Eleverna uppger att de inte har så stor insyn i planering kring genomförande och utvärdering av undervisningen. I anpassad grundskola arbetar eleverna mer varierat med hjälp av olika digitala verktyg och tjänster. Här får eleverna även ofta undervisningen presenterad via instruktioner på stor skärm, exempelvis vad som ska hända under dagen.

3.3 Förstärkningsområde 3: Ökad likvärdighet mellan skolor för att alla elever ska få tillgång till undervisning av hög kvalitet samt kompensera för deras olika förutsättningar

3.3.1 Huvudmannen förväntas

- samordna och samarbeta kring gemensamma standarder och digitala lösningar för att säkerställa att de fungerar och kommunicerar med varandra,
- tillhandahålla digitala verktyg och långsiktigt driva arbetet med infrastruktur och finansiering,
- stödja personal med riktlinjer utifrån myndighetsutövning och verksamhetens behov, och
- implementera en anskaffningsprocess och personuppgiftshantering för digitala läromedel och tjänster.

I Göteborg Stads IT-arkitektur finns en utbildningsdomän skapad för förskole-, grundskole- och utbildningsförvaltningen. Samordning av digitala lösningar och standarder sker i forum där förvaltningarna och Intraservice ingår. Förvaltningarna arbetar efter SS12000 standard och framtagna gemensamma API:er (Application Program Interface) för att säkerställa säker och enhetlig kommunikation mellan olika system. Grundskoleförvaltningen använder sig av federerad inloggning enligt standarderna SAML2 och Egil för inloggning till olika system med Stadenkonto. Inloggning sker via Single Sign On, det vill säga automatisk inloggning i stadens system, vilket underlättar för anställda och elever. Vidare pågår ett arbete för att upprätta datalager med statistik och analys och som ger möjlighet till utveckling av AI-tjänster.

Under 2022 gick ansvaret för verksamhetsspecifika tjänster över från Intraservice till grundskoleförvaltningen. Det innebar att ansvar för system och förvaltning av elevadministrativa system och lärplattform togs över av grundskoleförvaltningen. Genom överförandet av ansvar har förvaltningen effektiviserat ett supportled som gör att vi kommer närmare verksamheten. Vid leverantörmöten är förvaltningen representerad till hög grad med verksamhetsperspektiv, där fokus numera även är av pedagogisk karaktär.

När grundskoleförvaltningen bildades upprättades en process för att tillse god tillgång till digitala verktyg för elever. Processen har lett till ett centralt ägande av elevverktyg vilket bidrar till en likvärdig tillgång i skolorna. Det underlättar administration och hantering av verktygen utifrån dess livscykel då ansvaret lyftes från skolorna till en central hantering. Varje år hanteras runt 17 000 elevverktyg, varav 11 800 är Chromebooks och 5200 är lärplattor.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla tjänsten kring elevverktyg, både när det gäller kostnader och livscykelhantering. Mer effektiva och smidigare lösningar har utvecklats för uppföljning av fakturor. Förvaltningen säkerställer även genom processen att de tjänster som köps in från leverantör både är kostnadseffektiva och praktiska utifrån verksamhetens perspektiv.

Förvaltningen har även en organisation som ombesörjer skolornas behov av support och hantering av övrig teknisk utrustning (AV-utrustning). Lärare och skolledare uttrycker dock att det kan vara svårt att använda digitaliseringens möjligheter fullt ut då skolorna själva får för kostnad av bland annat hörlurar och dokumentkameror. En annan utmaning som nämns är upphandlingssystemet som upplevs snårigt och svårarbetat. För att köpa in relevant utrustning blir processen väldigt arbetskrävande och resulterar inte alltid i att behovet tillgodoses.

I grundskoleförvaltningen har en anskaffningsprocess för lärresurser upprättats för digitala tjänster och appar. Den innefattar granskning av lärresurser utifrån dataskyddsperspektiv (GDPR), upphandlingskrav samt pedagogiskt perspektiv för att sedan distribueras till användare. För att digitala tjänster och lärresurser ska kunna användas av personal och elever i förvaltningen behövs PUB-avtal (personuppgiftsbiträdesavtal) upprättas. Denna process är en del av anskaffningsprocessen och kräver ett omfattande arbete. Här har identifierats att resurser och kompetens saknas inom juridiska frågor.

3.3.2 Skolor och stöдавdelningar förväntas

- arbeta med digitala verktyg utifrån elevernas behov och förutsättningar,
- erbjuda verksamhetsnära stöd med IT-ansvarig på skolan för personal och elever,
- ha generella kunskaper om informationssäkerhet,
- ha goda kunskaper om digitala läromedel vilka kan öka elevernas målluppfyllelse.

I samtal med lärare framkommer att många olika digitala tjänster och läromedel används. Statistik visar att användning av vissa centrala lärresurser är högre än andra. De tjänster som används i stor utsträckning är till exempel Polyino (ett digitalt bokbibliotek) och Binogi (en tjänst för att tillägna sig ämneskunskaper på flera olika språk). Statistiken visar även på ett mönster att lågindexskolor använder tjänster för stöd i språket i större utsträckning än högindexskolor.

Lärare i anpassad grundskola ger uttryck för att det finns ett större behov av mer specifika och individanpassade tjänster och hjälpmedel för att stötta eleverna. Det kan till exempel handla om särskilda kommunikationsappar. Skolorna lyfter dock att de i olika sammanhang känner sig begränsade i sina valmöjligheter av digitala verktyg och tjänster då reglerna kring hantering av elevers personuppgifter är stränga. Det arbete som skett på förvaltningen kopplat till hanteringen av elevers personuppgifter påvisar att kunskapen om informationssäkerhet generellt är låg ute på skolorna. I och med anskaffningsprocessen har riskerna med personuppgiftshantering minskat då det till exempel inte längre är nödvändigt att uppges kontouppgifter för att ladda ner appar som ska användas i undervisningen. Tillgängliga appar nås via en centralt hanterad nedladdningstjänst med granskade och godkända appar.

Som ett led i förvaltningens arbete med att öka säkerheten kring hantering personuppgifter har också en rad inställningar i Google genomförts, vilket ytterligare ökat tydligheten kring hur elevers (och personals) personuppgifter får hanteras i stadens system.

Ett krav som ställs på skolorna är att en IT-ansvarig ska finnas tillgänglig för hanteringen av elevernas digitala verktyg. I samtal med personal på skolorna framgår att uppdraget som IT-ansvarig ser väldigt olika ut. På vissa skolor finns personal som har avsatt tid i sin tjänst för uppdraget medan andra uppger att uppdraget är tilldelat utan avsatt tid.

Det finns en ökad efterfrågan om att begränsa åtkomst till vissa webbsidor som ej är planerade att använda i undervisningen. Förvaltningen tillhandahåller därför tjänster som stöttar elever i att hålla fokus i undervisningen, exempelvis att kunna genomföra uppgifter och prov i nedlåst läge där eleven hindras att inhämta information på webbplatser som läraren ej gett tillgång till. Statistik visar på ökad användning och efterfrågan av utbildning kring dessa tjänster. Att eleverna vänjer sig vid att använda denna typ av tjänster ligger i linje med Skolverkets arbete med att digitalisera de nationella proven.

3.3.3 Elever förväntas

- använda en variation av digitala läromedel i utbildningen,
- vid behov använda kompensatoriska digitala verktyg och tjänster, och
- hantera skolans digitala verktyg och tjänster på ett ansvarsfullt sätt.

I de elevintervjuer som genomförts framkommer att eleverna upplever det positivt att använda digitala läromedel då dessa bjuder in till att bland annat arbeta mer varierat. Samtidigt upplevs, som nämnts tidigare, undervisningen ofta vara traditionell där de digitala verktygen till största delen används för att inhämta information samt producera text. Eleverna efterfrågar ett mer varierat arbetssätt och andra möjligheter att redovisa sina kunskaper och öva sina förmågor på. Gällande de kompensatoriska hjälpmedel som kan erbjudas genom de digitala verktygen nämns att lärare och speciallärare/specialpedagoger har vissa utmaningar med i att navigera bland de möjligheter som finns. Elever med behov av vissa hjälpmedel lämnas då själva med att ställa in och anpassa sin dator eller lärplatta.

Elever förväntas hantera skolans digitala verktyg på ett ansvarsfullt sätt och insatser har genomförts för att minska antalet skador på elevernas verktyg. Bland annat har kortare filmer gällande hur de ska hantera sitt verktyg tagits fram och vid utdelning skickas ett informationsblad ut till elevens vårdnadshavare där bland annat regler kring användning tas upp.

4 Analys och slutsats

I följande avsnitt lyfts och analyseras de viktigaste utvecklingsområdena och slutsatserna som framkommit ur resultatdelen.

4.1 Likvärdig användning och tillgång

Förvaltningen har byggt upp en central finansiering och distribution av elevverktyg som är både kostnadseffektiv och minskar administrationen på skolenheterna samt säkerställer att eleverna har likvärdig tillgång. En förutsättning för att hanteringen ska fungera fullt ut är att skolorna har en IT-ansvarig som hanterar felanmälningar, utdelningar till elev samt återtag med lokal kännedom om skolan och dess verksamhet. I resultatet framkommer att vissa skolor inte organiserar och avsätter tid för IT-ansvarig som resurs. En utmaning är att skolans egen budget styr prioriteringen av uppdraget och hur mycket tid som ska avsättas för detsamma och följden blir att det ser väldigt olika ut på skolorna. Uppdraget som IT-ansvarig tenderar även att flytta runt mellan olika personer på skolan vilket kan innebära en utmaning i att uppnå en kontinuitet och kvalitativ hantering av elevernas digitala verktyg. Det kan innebära en negativ påverkan på elevernas tillgång till digitala verktyg och risken är att de blir liggandes oanvända och att trasiga verktyg inte hanteras.

Förvaltningen har också upprättat en process för anskaffning av lärresurser som är ett led i att tillgängliggöra likvärdiga och säkra tjänster av hög pedagogisk kvalitet till skolorna. Syftet med processen är att underlätta administration, säkerställa en korrekt upphandling och att dataskyddslagen följs. Processen har fört med sig flera positiva effekter; likvärdig tillgång, minskad administrativ hantering lokalt ute på skolorna samt kostnadseffektiv hantering men det kan konstateras att det trots en tydlig process saknas tillräcklig kompetens i skolorna kring informationssäkerhet och juridik gällande hantering av såväl personal som elevers personuppgifter. Det har lett till att många tjänster använts i undervisningen trots att PUB-avtal (personuppgiftsbiträdesavtal) saknas och att dokumentation och lagring av information sker på ställen som inte är rekommenderade i förvaltningen. Delprocessen med att arbeta fram PUB-avtal är arbetskrävande och kräver resurser. Det har identifierats en brist av personella resurser med god kompetens kring juridik i denna process vilket gör att hanteringstiden kan ta väldigt lång tid. Det är många förfrågningar om tjänster i undervisningen som håller god pedagogisk kvalitet men kan inte godkännas på grund av de stränga reglerna för hantering av personuppgifter. Det upplevs som ett problem även på central nivå då verksamhetens önskemål inte kan tillgodoses.

Arbete med konsekvensanalyser, risk- och sårbarhetsanalyser, säkerhetsklassningar samt upprättande av personuppgiftsbiträdesavtal har ökat i omfattning och är ett tidskrävande arbete som kräver resurser. Det är viktigt att tillgodose detta för att processen inte ska dra ut på tiden och att resurserna når användares behov inom rimlig tid. I utvärderingen framkommer att lagar om informationssäkerhet och skollag utmanar varandra där elevens rätt och behov måste vägas i förhållande till GDPR.

Det nationella politiska läget kring digitalisering i skolan har förändrats och många av de intervjuade upplever det nuvarande läget som problematiskt. Upplevelsen är att den problematik som lyfts fram kring "skärmtid" gäller för

elevernas hemmiljö och inte i skola och undervisning. Det behövs därför en nyanserad diskussion och ett förhållningssätt där digitalt kompetent personal i skolan kan vägleda eleverna i att hitta trovärdig information och studieteknik för att hantera distraktioner. I de klassrum där eleverna får använda de digitala verktygen som hjälpmedel med utgångspunkt i styrdokument och pedagogiskt syfte finns de bästa förutsättningar för eleverna att utvecklas som digitalt kompetenta samhällsmedborgare. De nuvarande läroplanerna är tydliga med vad digitaliseringen innebär för undervisningen men det finns en oro kring hur de kommer omformas utifrån den översyn som pågår. Här behöver förvaltningen vara tydlig i sitt förhållningssätt till digitaliseringen i skolan.

I utvärderingen framkommer att de digitala verktygen används kompensatoriskt för att säkerställa inkludering och likvärdighet, i allra högsta grad för elever i anpassad grundskola. Något som framgår är att en del av lärarna och speciallärare/specialpedagoger, i både anpassad grundskola samt grundskola, inte har kunskap om vilka centrala lärresurser och kompensatoriska tjänster och funktioner som finns att tillgå som verktyg för elever med stora behov. Detta är problematiskt då elever lämnas på egen hand till att undersöka vilka digitala stöd som finns och därigenom finns en risk att öka klyftorna mellan eleverna.

4.2 Tydligare styrning och ledning och digital kompetens

Resultatet i utvärderingen samt forskning pekar på att ledarskapet spelar en avgörande roll för att nå framgång i digitaliseringsarbetet. Andra viktiga faktorer är att ha en gemensam vision, systematiskt och aktivt stöd på samtliga nivåer samt forum för erfarenhetsutbyte. För att dra nytta av digitaliseringens möjligheter, vara medveten om dess utmaningar och skapa likvärdighet i stadens skolor, krävs både fortbildning och en uthållig styrnings- och ledningsstrategi. I resultatet framgår att de verksamheter som har en tydlig strategi och plan kring digitalisering, och medarbetarnas kompetensutveckling, driver ett framgångsrikt arbete. Där blir processen tydlig och tid avsätts för utbildning och diskussioner kring långsiktiga rutiner samt en samsyn i användningen av de digitala resurserna och verktygen. Betydelsen och värdet av ett strategiskt ledarskap och vad digitalisering innebär behöver lyftas i förvaltningen. Förståelsen för vad digitalisering betyder och vilka möjligheter det kan ge behöver stärkas. Det handlar om ett kontinuerligt förändringsarbete där informations- och kommunikationstekniken kan stödja verksamheten utifrån en expertroll tillsammans med tekniken.

I förvaltningen finns en viss avsaknad av den strategiska styrningen på central nivå kring digitalisering. Kompetensen kring IT-system och digitalisering är ofta otillräcklig. Det skapar utmaningar i att kunna fatta strategiska beslut om system och processer för innovation och utveckling då kunskapen att tolka data eller hantera system inte är tillräcklig.

Grundskoleförvaltningen har under åren genomfört stora projekt, bland annat införandet av en ny lärplattform, förbättrad digital informationsförvaltning samt infört ett nytt elevadministrativt system. Förvaltningen har genom dessa projekt skapat en väl utvecklad utbildningsdomän med integrationsplattform som ger förutsättningar för fortsatt utveckling inom dataanalys. Projekten har krävt stora resurser och har varit oerhört tidskrävande. Det är viktigt att rusta förvaltningen genom att satsa på och bibehålla en organisation med goda resurser för att kunna vara med och driva dessa typer av IT-projekt även framöver för att nå

framgång i arbetet.

I stadens strategiska plan för digitalisering inom utbildningsområdet nämns att rektorer efterfrågar fortbildning om hur de ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete kring digitaliseringen. Det är något som behöver tas i beaktning inför kommande revidering av förvaltningens handlingsplan för digitalisering. En annan viktig del är att hitta goda vägar för att kommunicera det stöd som förvaltningen kan erbjuda skolor och stöдавdelningar i sitt strategiska arbete kring digitalisering, då många gett uttryck för att de inte känner till vare sig handlingsplanen eller att stöd finns att tillgå. Handlingsplanen utformades för att verka som riktning och stöd för skolor och stödenheter med material innehållande frågeställningar kopplade till rektors årshjul att använda på APT och liknande mötesformer för att främja det systematiska kvalitetsarbetet. Planen har inte använts på det sätt som var avsikten och kan ha bidragit till att digitalisering inte synliggjorts i det systematiska kvalitetsarbetet på enheterna vilket gör det svårt att ge rätt stöd samt följa upp mål och aktiviteter.

Under åren har behovet av kompetensutveckling inom digitaliseringsområdet varit högt men varierat i form och innehåll. Antalet anmälningar till utbildningar som arrangeras centralt i förvaltningen var de första åren höga men har minskat över tid för att övergå till en ökad förfrågan på lokala utbildningar på skolorna. Många gånger är det upp till varje enskild lärare att driva sin egen kompetensutveckling då skolan ofta saknar en strategisk plan för utvecklingsarbetet och personalens förväntade kompetens. Detta leder till att det ser väldigt olika ut i verksamheten och att undervisningen bedrivs på olika sätt beroende på vilket intresse och kunskap den undervisande läraren har kring hur digitaliseringen kan verka som stöd. Det framgår även att specialpedagog och speciallärare är i behov av att öka sin digitala kompetens, både för att kunna stödja elever med verktyg utifrån sina olika förutsättningar men även att handleda lärare kring det kompensatoriska uppdraget. I utvärderingen framgår att det finns ett behov av vägledning i förväntad "lägstannivå" kring digital kompetens, både på individuell nivå och på personalgruppsnivå. I verksamheterna efterfrågas också ett mer konkret stödmaterial kring att definiera lägstannivån, både på individuell nivå men även kring elevernas progression i sitt lärande.

Förfrågningar gällande kompetensutveckling kring källkritik och källtillit har generellt minskat och både lärare och elever vittnar om att dessa frågor får väldigt lite utrymme i undervisningen. Eleverna ger även uttryck för att källor diskuteras utifrån ett mer traditionellt sätt, det handlar ofta om att jämföra informationssidor och böcker. Då riskeras att viktiga aspekter uteblir som till exempel sociala mediers och AI-tjänsters påverkan på information och förhållningssätt i samhället. Detta bekräftas även i Skolinspektionens rapport kring att stärka arbetet med att ge elever källkritiskt förhållningssätt. I läroplanernas inledning framgår att källkritik ska genomsyra hela elevernas skoltid. Eftersom det är en övergripande skrivning kan detta dock innebära att "ingen" tar ansvar för vart källkritikfrågan landar och att undervisningen uteblir. Källkritik och källtillit kopplat till digitalisering är områden som behöver prioriteras.

I utvärderingen framgår att kränkingsanmälningar som dokumenteras i förvaltningen sällan är kopplade till sociala medier. Det finns en stor diskrepans mellan antalet anmälningar i förvaltningens kränkingsanmälningsverktyg och Friends rapport av de antalet kränkningar som sker generellt kopplat till de sociala medierna. Förvaltningen har tagit fram stödmaterial och utbildningar för

skolorna att använda och ta del av. Dock framgår att det finns ett utvecklingsbehov kring arbetet med att förebygga och främja god nätetik. Skolpersonal ger uttryck för en osäkerhet kring hanteringen av elevers interaktion i sociala medier samt förebygga och följa upp kränkningar och incidenter som sker där. Dessa delar uteblir ofta i undervisningen. Här är det även viktigt med en långsiktig samverkan mellan skola och hem.

Under pandemin ställdes hela samhället inför utmaningar att behöva tänka om kring olika arbetssätt. Det ledde till att all personal var tvungen att ta ett digitalt kliv framåt genom att bland annat hantera digitala möten och undervisa på distans med hjälp av digitala tjänster. Den digitala kompetensen ökade då många var tvungna att sätta sig in i tjänster och verktyg under en kort period som påverkade arbetssättet. Möten arrangeras idag i en form av hybridvariant där vissa är digitala och andra analoga. Detta förändrade arbetssätt märks främst hos stöddavdelningar centralt i förvaltningen. Många skolor återgick till ett analogt arbetssätt kring till exempel möten när pandemin hade lagt sig.

4.3 Dokumentation och kommunikation

I utvärderingen konstateras att en stor del av personalen upplever utmaningar med många system och plattformar att navigera och kommunicera i. Detta ställer höga krav på att det finns chefer och administrativ personal med god digital kompetens som kan leda strategiskt, har beställarkompetens och som kan navigera i de system och resurser som ska användas. Det identifieras en osäkerhet kring vart och hur dokumentation ska ske samt svårigheter kring att bedöma vad som är känslig information. Det krävs ett ansvar och ett kunnande hos varje användare att hantera personuppgifter och känslig information i digitala molntjänster. Förvaltningen har tagit fram en dokumenthanteringsplan och stödmaterial finns tillgängligt kring lagring av information. Trots detta finns det behov av att tydliggöra och höja den generella kunskapen kring lagring av information.

Utvärderingen pekar på att flertalet verksamheter saknar en tydlig plan för kommunikation samt rutiner för hantering av olika typer av dokument såsom lokala planer och arbetsmaterial. Det leder ofta till att det är svårt att få en överblick över de interna processer och rutiner som finns och kan i sin tur generera i ineffektivt arbete. Behov finns av goda rutiner och moderna kanaler och plattformar för att finna kommunikationsvägar som är lättillgängliga och kan riktas till olika roller och verksamheter inom och utom förvaltningen. Här har det funnits en avsaknad av samarbete kring vad, hur och när kommunikation ska ske. Konsekvenserna blir att viktig information, både vad gäller tillgång till stöd kring rutiner och processer och kompetensutvecklingsinsatser, inte blir tillräckligt känd.

Grundskoleförvaltningen behöver fortsätta samarbetet mellan förvaltningens olika enheter, övriga skolförvaltningar samt Intraservice för att kunna leverera relevanta, hållbara och säkra IT-lösningar för grundskolans anställda och elever. Det finns ett stort behov av system som tydligt kan redogöra och visualisera resultat och utvärderingar. Data finns men kan inte användas fullt ut då det saknas verktyg att hantera den på ett effektivt sätt. Det är viktigt att hitta system som stödjer i arbetet med att följa upp genomförda insatser samt säkerställa att de digitala verktygen används i rätt syften för att stödja skolor och stöddavdelningar kontinuerligt i utvecklingsarbetet.

4.4 Utveckling och innovation

Innovationsprojekt och initiativ kring utveckling sker på olika håll i förvaltningen. Där är det viktigt att digitaliseringsenheterna finns representerade för att säkerställa digitaliseringsperspektivet.

AI är ett stort område som det diskuteras kring i förvaltningen och det har påbörjats ett arbete över och mellan enhetsgränserna för att hitta en riktning. AI-utvecklingen påverkar såväl förvaltningen i stort som skolorna och undervisningen. Förvaltningen har skapat en AI-grupp som bevakar och arbetar aktivt med frågor kopplat till AI. Inledningsvis har det handlat om att höja kompetensen internt samt omvärldsbevaka. Det finns ett stort intresse och nyfikenhet och utbildningsinsatser har genomförts på flera skolor och stödavdelningar för att lyfta den generella kompetensen. Utbildningarna har varit värdefulla och välbehövda då kunskaperna kring AI generellt har varit relativt låga. Nästa steg handlar om att organisera för att omhänderta frågor gällande AI på ett enhetligt sätt i förvaltningen. Det handlar både om att samverka med olika parter som GR, Intraservice och SLK och samtidigt initiera och driva utvecklingsprojekt. Utvecklingen kring AI går oerhört snabbt och det är av stor vikt för förvaltningen att fortsatt driva och bevaka dessa frågor. Här behövs resurser både i form av budget och kompetent personal som kan avsätta tid för att driva innovationsprojekt kopplat till AI.

Förvaltningen behöver ta kliv inom digital utveckling och innovation, det handlar om att initiera och driva innovativa projekt för att möta de samhällsutmaningar vi står inför. För att nå framgång i en alltmer digitaliserad värld krävs mod, innovation och en stark digital kompetens på alla nivåer. Genom att systematiskt stärka dessa områden står vi redo att möta framtidens utmaningar och skapa en modern, inkluderande och effektiv skola för alla.

5 Länkar för vidare läsning

[Nationell strategi och handlingsplan | SKR](#)

[Strategisk plan för digitalisering inom utbildningsområdet i Göteborgs Stad.pdf](#)
[- Google Drive](#)

Grundskoleförvaltningens

[Handlingsplan \(google.com\)](#)

Grundskoleförvaltningens webbplats för digital kompetens

[Grundskoleförvaltningen \(google.com\)](#)

Göteborgs stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning [Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](#)

Information och vägledning om EU:s ramverk kring digital kompetens:

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/scientific-activities-z/education-and-training/digital-transformation-education/digital-competence-framework-citizens-digcomp/digcomp-framework_en

[Digital Competence Framework for Citizens \(DigComp\) - European Commission \(europa.eu\)](#)

Skolverket

[Fyra aspekter av digital kompetens - Skolverket](#)

[Digital kompetens är en likvärdighets- och demokratifråga - Skolverket](#)

[Adekvat digital kompetens är ett svårfångat begrepp - Skolverket](#)

[Råd om AI, Chat GPT och liknande verktyg - Skolverket](#)

[Så kan rektorer leda det komplexa arbetet med skolans digitalisering - Skolverket](#)

Skolinspektionen

[Skolor behöver stärka arbetet med att ge eleverna ett källkritiskt förhållningssätt \(skolinspektionen.se\)](#)

Digg - Myndigheten för digital förvaltning

[Perspektiv på digitalisering - digital kompetens | Digg](#)

Friends

[Vad är nätmobbning? | Friends](#)

TIMDA

[Hur kan forskningslitteracitet nyansera förståelsen av debatten om digitalt läsande? – TIMDA](#)

Grundskoleförvaltningen

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: digital@grundskola.goteborg.se

